

Debat de l'Espai Despuig

Maria Josep Garcia

Molt bé. Hem arribat a la fi de la taula redona. Ara farem un espai per tal que vosaltres pregunteu i, aixina, després farem l'última roda per si algú vol dir alguna coseta i ja tancarem esta taula redona del VIII Espai Despuig. Algú del públic vol fer alguna pregunta o aportar alguna cosa?

Intervenció del públic (Josep Calatayud)

Sí, concretament, jo quan vaig tindre'l davant de les mans, el títol de la taula redona, que era el de l'associacionisme cultural al segle XXI, pensava que anàvem a parlar més de futur i menys de passat, pensava que anàvem a tindre una visió menys parcial de cadascuna de les nostres associacions i anàvem a enfocar-lo més a un model més global o a un model que tal vegada no conec. En este moment, ací, en l'àmbit de l'associacionisme del segle XXI, el que ens fa falta és tindre la força vital de la joventut; està absenta en esta sala i, pel que he intuït, està absent en la majoria de les associacions, excepte en comptades excepcions que n'hi ha massa, això és evident. Però penso que són els jóvens els que han de tindre eixa força i els que han de mantenir i els que han de dir què és. La pregunta que jo faig és la que alguns hau contestat però molt parcialment des dels vostres punts de vista: el model d'associacionisme que pensem o que hem creat ens serveix cap al futur, és el que les noves generacions estan acceptant? Ho dubte, ho dubte perquè els valors estan canviant. Nosaltres estem baix una perspectiva o baix uns condicionaments de gent, uns que hem patit la Transició d'aquella manera i que l'associacionisme allí tenia un sentit molt concret, però que ara estan donant-se una sèrie de circumstàncies socials, econòmiques i polítiques que poden propiciar altres coses.

He sentit molt la paraula subvenció. La subvenció, la subvenció per a la supervivència suposa un clientelisme i eixe clientelisme suposa de dir, d'estar pendent de l'opció política, del capital o de la religió concreta. Aleshores pense que eixe associacionisme ha d'estar, no sé fins a quin punt, si jo tinc una subvenció de tipus X em condicionaran, que efectivament postule, o tinga, o accepte una sèrie de prebendes, si no el que heu comentat, em redueixen, no me la donen, o estic pendent ja.

Jo, no ho sé, per acabar, soles era, un poc, és per eixa reflexió, és a dir, m'ha faltat, sé que no teniu una bola de vidre per poder vore el futur, però m'ha faltat el que tal vegada, potser, hajau sigut més atrevits i hajau anat a eixe model associacionista que puguem pensar el que vulguem amb vista a la societat del futur que tinguem.

Josep Almeria

Jo estic d'acord amb el que has dit, i un poc anàvem responnent les preguntes que se'ns han fet. Sense ànim de dogmatitzar ni res, però, sí que nosaltres hem intentat des del nostre punt de vista un associacionisme de segon grau, o com vulguen dir, amb vista al futur. Vol dir, baix el concepte de societat civil que ja s'han adonat que és un concepte que ni el nostre govern maneja, que no té ni idea del que significa, articular eixe associacionisme de segon grau a través de la plataforma, una plataforma important, plural, diversa, d'àmbits diferents, que constituïska, que puge a un nivell més alt la força de la societat civil com a entitat absolutament independent i contraposada tant als poders públics com als privats. Per allí hem començat a treballar i, realment, també tens raó en el que dius, el no anar avant este tipus de plataformes ha sigut precisament pel clientelisme i per la baixa capacitat de reacció d'algunes d'estes entitats que, quan la veu havia de ser un poc més alta del que estaven acostumats, s'han tirat endarrere. Jo veig des del meu punt de vista que eixe associacionisme de segon grau pot ser una forma important i, per altra banda, també, veig que escoltar els col·lectius, els mecanismes de participació que hui les noves tecnologies ja ens donen la possibilitat de fer-ho, tindre una ampla resposta del que pensa el col·lectiu al qual se representa penso que serà fonamental amb vista al futur.

Rafel Cano

La meua opinió breument. A vore, nosaltres, en la nostra associació, el problema és que la gent més jove que participa no hem trobat lideratge, no hem trobat iniciativa d'espantar, est és el problema i després també no tenim molts socis i, damunt, ara, ens hem quedat en vint socis, no? O siga, que el tema de les subvencions, bé, si n'hi ha les aprofitem i si no n'hi ha no les aprofitem, intentem funcionar sense, però sí que trobem a faltar eixa renovació generacional en el

sentit de líders que tiren del carro, que espenten. No sé si és que no s'educa en eixe sentit de liderar projectes.

Josep Santesmases

Bé, tema joventut. Això és un tema, evidentment, recurrent: el recanvi generacional, i és evident que, doncs, hi ha associacions que a vegades tenen problemes. El que sí que estem veient en els centres d'estudis, quan se'n creen, perquè se'n creen, la mitjana d'edat és molt més baixa que, potser, centres, doncs, que ja tenen una llarga tradició. També sí és cert que els centres d'estudis, molts dels quals estem o som, és clar, quan es van crear, quan van ser creats no hi havia persones grans que es dediquessin a aquests temes; per tant, van sorgir de gent més aviat jove, que s'ha anat fent gran. Què vol dir?, que aquesta gent ara que té potser un major pòsit, un major coneixement, s'han de fer fora? No, penso que el s'ha de produir, sempre, és deixar les portes ben obertes perquè tothom pugui entrar, noves idees, nous reclams, que si hi ha gent jove que hi pugui..., i això ha passat, passa en alguns centres, coneixem algun centre del Camp de Tarragona que ens deien fa un parell d'anys la mitjana d'edat de la junta no arriba als trenta anys; evidentment, que això és una meravella.

I quant al tema de subvenció, és clar, la paraula ha degenerat, no?, i subvenció ja veiem això, el clientelisme a vegades amb l'administració que te la dona, *subvenció* ve de *subvenir* que vol dir «ajudar». Potser, la paraula hauria de ser *inversió*, perquè sabem que aquells diners estan ben invertits i, no ho sé. Nosaltres, des de l'Institut Ramon Muntaner, hem estat amb tres governs de la Generalitat, consellers diferents, directors generals diferents; home, mirem d'estar-hi bé, però tampoc tenim aquesta sensació d'haver hagut de claudicar. Al contrari, doncs, quan tu exposes el teu joc, se n'adonen... Hi va haver algun moment crític en el canvi de govern, que deien, com que això ho havia creat amb un altre govern, escolta'm, això ja deu ser una cosa d'aquella gent. Com fa anys unes jornades que vam fer sobre patrimoni, va haver-hi un professor convidat que em deia, això dels centres d'estudis va ser una cosa que es va inventar el Jordi Pujol. Escolti'm, als centres d'estudis hi ha gent de tota mena i penso que la gran riquesa és demostrar que gent de diversa ideologia, de diferents procedències, podem treballar conjunt, en projectes conjunts i que són una inversió per a la societat.

Emma Rodríguez

Bé, sí, possiblement, és difícil, perquè de vegades se planteja si, realment, les associacions tenen data de caducitat, no? És molt difícil arrossegar gent jove. Des de Club d'Amics de la Unesco el que sí que fem és obrir les portes, és a dir, traslladar els nostres locals als centres d'educació. Per exemple fem molts

debats, tallers, etc. als instituts i a les escoles d'Alcoi i comarca. En concret, bé, tenim dos instituts associats Unesco i, per tant, sí que es crea, com a mínim, en acostar-nos a la gent jove ens donem a conèixer, els convidem a actes. De fet, estan traslladant moltes de les seues iniciatives també al Club, un altra cosa és que s'associen, però com a mínim que la coneguim, que la xafen, crear llocs de debat i de reflexió, no? D'una altra banda, també és de veres que el Club d'Amics és un poquitiu la Mare de Déu i el que fa és obrir les portes perquè entrin altres associacions i altres col·lectius i dins d'eixos col·lectius sí que hi ha gent més jove; eixa és la sort que tenim, un poqui. Però és de veres que el Club d'Amics de la Unesco arriba un moment que diu: què fer?, com fer?, com arrossegar? Les úniques armes que tenim són la informació, la formació i poca cosa més. Qui vulga pujar un poc al vaixell sap que és allí. Però sí que és de veres que estan creant-se o van entrant gent jove, no associats del Club, però sí d'altres moviments.

Maria Josep Garcia

A vore, hi ha dues preguntes més, una per ací i l'altra per allà. Si algú vol fer-ne que la faja, que senyale, perquè aquestes... D'acord? Una tercera i acabarem.

Intervenció del públic (Carles Riba)

Bé, jo sóc Carles Riba, sóc vicepresident de la Coordinadora, havia estat president del Centre d'Estudis del Baix Llobregat i també pertanyo, diguem-ne a la junta, al patronat de l'IRMU, no? La primera cosa que volia dir és que trobo molt encertat el diagnòstic que ha fet Frechina, en un sentit, que és que jo penso que hem passat un xarmpió brutal, diguem-ne, que és que, poc temps després, al segon mandat, a partir del segon mandat, especialment, de les eleccions municipals, va haver-hi un error dels partits polítics que el vam també acceptar tots, diguem-ho així, que és que a través de les subvencions i de la influència damunt de les associacions es va voler fer, diguem-ne, part del que seria la captació de vots.

Llavors, jo penso que això ha durat com quatre o cinc mandats, eh? I en aquests moments es comença a desmuntar, però almenys hi ha hagut quatre o cinc mandats, vull dir que són quatre, cinc, són vint o vint-i-cinc anys que ha passat això. Llavors això ha produït, simultàniament, amb un altre fet que ha estat una economia especulativa brutal que ens ha fet créixer a tots i ens hem distret, això em sembla que també ho has dit tu, ara no sé qui ho ha dit, i ens hem distret en altres coses, ens ha donat un panorama diguem-ne desolador, en aquest sentit d'això. I llavors aquí, les subvencions han jugat un paper nefast. Però, diguem-ne, ara volia donar suport a les paraules de Josep Santesmases, és que també hi pot haver una altra manera que és que les entitats actuem, fem

la nostra, diguem-ne, diversa i complexa i múltiple, diguem-ne, tasca, i l'Administració faci de reguladora. I alhora també, diguem-ne, de canalització de part dels recursos públics cap a tasques que, a més a més, em sembla que també ho has dit tu, que és que fem unes tasques que no reverteixen, o sigui, no fem, no som societats, diguem-ne, gastronòmiques, entens?, que diguem, el que fem és fer grans àpats, diguem-ne per a nosaltres mateixos; fem llibres, que els regalem; fem conferències, que les regalem, fem exposicions, que les regalem, fem no sé què, que ho regalem. Que ho regalem, que ho donem amb molt de goig a més a més, ens agrada molt; però diguem-ne, és clar, té uns costos que...

Llavors, l'experiència de l'IRMU és una experiència extraordinària, jo penso que és una experiència a tenir en compte de forma contundent. No hi hagut, diguem-ne, un conflicte. Vull dir, només hi va haver aquest conflicte segon que va ser del pas, es va crear en època de Convergència. Nosaltres vam tenir reticència perquè anava lligat a un tema de l'Ebre i no sabíem si era, diguem-ne, era la torna, però al final després d'un debat molt ample, molt ample, amb tres assemblees, si no recordo malament, es va arribar a l'acord que sí, que vèiem clar que ho podríem fer i vam fer-ho i va funcionar. I, per tant, ho va crear un govern de Convergència. El següent era un govern d'un conseller socialista i al principi hi va haver una reticència, però, un cop ens vam haver explicat, us asseguro que aquesta reticència va ser el contrari, allò: endavant! I després hi ha hagut una altra conselleria, diguem-ne, d'Esquerra Republicana, i, també, va costar una mica al començament, no sé si ho recordes, allò un cert desconcert, però també, un cop explicat, va funcionar.

I, us asseguro que el que representa l'IRMU com a infraestructura al conjunt de centres de parla catalana és extraordinari, les infraestructures que ha creat més un cert repartiment d'ajuts que, a més a més, són col·lectius. Per tant, escolteu, això si en volem dir subvencions que posem en aquest nou, diguem-ne, concepte que tenim, fem-ho, però no és així.

I, a més a més, jo penso que han estat enormement respectuosos tots els responsables que han passat per allà. A l'IRMU hi ha set membres que els nomena la Coordinadora, o sigui, que es trien dintre de la Coordinadora, hi ha set membres que els tria el Govern. Els membres de la Coordinadora que els tria el Govern hi ha posat sempre dues persones: una de l'Institut d'Estudis Catalans i una altra de la Universitat Rovira i Virgili, que és la més pròxima, diguem-ne, en allà. Per tant, el Govern ha renunciat sempre a dues persones i després ha donat un cert joc, diguem-ne, al territori i a diverses conselleries: llengua, patrimoni, etc. I nosaltres sempre hem tingut la cura de posar-hi dues persones: una del País Valencià i una altra de les Illes, perquè ens sembla que és el camí de fer la unió. Llavors, jo penso, i ho dic aquí, diguem-ne, al País Valencià, és una gran ocasió que s'intervingui. En aquets moments ens hauria agradat molt que tant

el Govern de les Illes com el Govern del País Valencià hagués també contribuït en aquest organisme; no és així, però és igual. Vull dir, tot el que es demani al País Valencià quedarà en el mateix nivell que els altres i, per tant, hi pot haver transvasaments en aquest sentit.

La Carme, que és la directora des del començament i que, a més a més, ho ha fet extraordinàriament bé, sap que més o menys em sembla que són 400 entitats, de l'orde de 400 entitats; nosaltres, a la Coordinadora, som 120, 120 que paguem quota de Coordinadora, però la Carme que toca, com que és administració ha de tocar a tothom, ha d'atendre a tothom, en toca 400, i n'hi ha moltes d'aquí del País Valencià, però, a més a més, jo penso que podríem aprofitar aquests nivells per tirar endavant.

Després volia dir una altra cosa: la crisi ha vingut per quedar-se, vull dir, ja no tornarem mai més enrere. I, per tant, el que construïm ara pensem que ho hem de construir perquè cap enllà, cap enrere, ja no hi tornarem mai més. L'escassetat de recursos generals, ecologistes que deies, o siga, jo estic estudiant el tema de l'energia i amb l'energia ho tenim cru amb vista al futur i, per tant, s'han de fer unes transformacions i tal, que ja no tirarem enrere. Per tant, el que construïm, construïm-ho. Sabem que tornarem a tenir una gran oportunitat, això també m'ha agradat, perquè les administracions no tenen diners i es retiren. Jo que he estat president del centre d'estudis comarcals ara estic notant que les administracions es comença a demanar: escolta, podeu fer això?, podeu fer allò?, perquè som més barats, però també perquè ho fem amb il·lusió, ho fem amb més il·lusió que altra gent. O sigui, les dues coses ens porten a poder tenir un paper molt més important del que ens pensem. Volia dir això només, que més aviat és reforçar el que heu dit.

Intervenció del públic (Lluïsa Gallego)

Jo sóc Lluïsa Gallego, sóc del Ganxo, tinc l'honor d'estar al costat del xic més jove de tota la sala, com diuen per allí darrere, i Vicent, que és el que m'acompanya, és el president del Ganxo actual, i jo sóc la presidenta anterior.

El Ganxo és una associació cultural de Benigànim, és un poble de la comarca; ens diguem *ganxuts* perquè és com li diuen al nostre poble, perquè volíem enganxar la lluna amb un ganxo, coses d'estes d'abans.

Jo penso que el problema fonamental, i és ell qui ho ha dit al començament, és el canvi generacional, perquè a la vista està. I eixe problema, com també deia un company, jo també buscava més solucions, és un poc el que estem fent en el Ganxo, com passar eixe canvi generacional, perquè, com bé ha dit ella també, naixen associacions; de vegades el problema que tenen les associacions joves és que són efímeres, per com són els joves, no per altra cosa, perquè els joves dels pobles se'n van a València a estudiar, aleshores abandonen el poble i fins

que no acaben la carrera i no troben altre lloc, no tornen als pobles; per això són efímeres, o mantenen el nom, però no fan pràcticament gaire activitat, o no tenen activitats consolidades. Nosaltres en el Ganxo eixe canvi generacional l'estem fent passet a passet, i de vegades si tu sents als que estem dins de les associacions, com puga ser de l'IEVA, que jo també sóc membre de l'IEVA, quan fem una assemblea i sé que vénen quatre i tot allò: és que, és clar, els jóvens no entren. Però si tu parles amb els jóvens, els jóvens diuen: és que sempre hi ha els mateixos. Per tant, cal vore què passa, entre els que som dins, i els que són fora que volen entrar i ells diuen que com que hi ha els mateixos igual, no cal anar-hi, per a què?

En el Ganxo estem fent eixe canvi. Com? Escoltant els jóvens, que siguen ells els que proposen activitats que igual a nosaltres no se'ns havien ni ocorregut; com quan van proposar que férem un concert rock de música en valencià, no s'havia fet mai al meu poble i, aleshores, sols d'imaginar-me la infraestructura que suposava allò ja em tremolaven les cames. El van fer, va ser tot un èxit, ells s'ho van passar d'allò més bé, jo vaig passar una nit molt mal, darrer d'uns, darrer d'altres. Però, eixa és la combinació que estem fent, seguint allò que ells volen, fer el que fem nosaltres, i els majors fem un poc de pares; el que fem a casa, fem en el Ganxo. Jo pense que allí estem buscant eixa combinació de més majors i més jóvens; ara avui veníem la gran i el menut; ahir també vam anar uns menuts i uns grans, i això són les seues activitats i les nostres, intentem compaginar-les. Fins i tot, ells fan activitats en les quals nosaltres no hi som, o quan se munten eixos sopars, fan una activitat i darrere va el soparot, i tu dius: jo acabe l'activitat i a casa; tu continua amb el sopar. I estem allí, estem en eixe camí i jo pense que cal parlar als jóvens, cal escoltar-los i, de vegades, encara que ens proposen coses que a nosaltres igual dius... Què? No? O quan a mi em van dir portem a no sé qui jo vaig dir... qui? qui són eixos?; jo no els havia sentit ni anomenar: pues portem-los, va!, tira-li!, i tot això. Aixina, un poc, és la nostra experiència, estem allí.

Per altre costat, les subvencions. Conforme ha dit algú, seria superxulo poder passar de subvencions i fer tot el que tu vulgues. Jo per l'experiència que tinc és, impossible, i si damunt vols que entren jóvens, demanar-los una quota alta, ja t'han fotut, perquè no t'entraran, perquè no tenen diners. Jo pense que el problema de les subvencions és quan darrere de la subvenció el que hi ha és el clientelisme, però, com bé també ha dit ell per micromecenatge, que té eixa doble... jo pague els meus impostos, jo vull que eixos impostos vinguen al que a mi m'interessa.

Al nostre poble, la nostra associació, que fem una muntonada de coses, tenim, per part de l'Ajuntament, 350 euros de subvenció, quan el futbol s'ha absorbit més de 25.000 euros amb l'única il·lusió que pujarà a una tercera,

que, quan es despisten, tornem a baixar baix. Vull dir, per a què ens serveix a nosaltres estar en tercera? Però això és més interessant, per tant, diners hi ha. Jo pague impostos i jo vull que eixos impostos vagen als meus interessos com pugen ser les associacions. Per tant, les subvencions, el que cal evitar jo pense que és del clientelisme, que és el que igual ens està passant al País Valencià; jo te done, però a canvi de què, de manipular les subvencions moltes vegades. Eixes serien les dues coses que jo volia dir, bé altres més perquè tinc tot açò ple, però, bé, ho deixe. Moltes gràcies.

Intervenció del públic (Francesc Tormo)

Sóc Francesc Tormo de l'Associació Cultural la Pebrella de Canals. Sols volia dir, perquè l'enunciat de la taula o dels actes era el paper de l'associacionisme, i jo pense que ha de ser el mateix del que fa 15, 20, 50 anys; és a dir, des de la llibertat, des de l'apartidisme i des de la societat civil lluitar pel nostre patrimoni i per la nostra llengua. Per als amics de Catalunya, no sé si són realment conscients de la realitat del País Valencià; ací tenim, jo havia notat, tal vegada siga exagerat, la pesta, hi ha una pesta que mana ací al País Valencià i hem de lluitar moltíssim contra esta pesta. Concretament en el meu poble mana esta pesta i per exemple per als Ports han dedicat 44.000 euros de subvencions, per a la nostra associació, com els estatuts diuen que hem de defensar el valencià, català, tal i més qual, zero, ni un duro. Eixa és la realitat, almenys, en part del País Valencià.

I, un altre aspecte és que encara no podem veure TV3, ens han prohibit veure TV3. Això, en qualsevol país civilitzat, seria impensable, però eixa és la realitat. Gràcies.

Maria Josep Garcia

Bé, com sempre passa, anem calfant motors i ara, per un costat, ens agradaria estar xarrant un poquet més, el que passa és que són més de les dues i el que passa sempre... Heu dit, heu tingut unes intervencions molt bones; vos agraiïsc les vostres intervencions. Si voleu comentar alguna cosa més? El que hem dit, jo penso que no ha de quedar-se ací, ha d'eixir d'ací. Sabem que, efectivament, el paper, el nostre paper com a promotors, les nostres associacions culturals el que fan és actuar com a, o han d'actuar com a eixos vertebradors dels valors i d'estima pel nostre patrimoni cultural i del nostre país. Hem de tindre, i tenim, i tindrem iniciatives i actuacions culturals que expressen la nostra estima pel nostre poble. Sabem que el moviment associatiu és un caràcter cultural que ara està vivint unes transformacions, que com sempre, com sempre, i m'ha agradat molt el que tu has dit que fora ja crisi, ja està bé, no serem el que hem sigut, serem una altra cosa, sigam ja, i el que hem de fer és intentar crear espais per a la gent jove; els de sempre podrem tindre eixa complicitat i podrem, és clar

que és el que voldríem, delegar, que vinguera la gent jove, però potser és el que tu dius, no que vinguera, sinó nosaltres anar i vore de quina manera. Jo penso que també, ara ells, tenen molt de temps, moltes idees, el que passa potser és que nosaltres hem d'obrir-nos més i donar-nos a conèixer més, o convidar-los que vinguen, perquè potser ells ens veuen els mateixos de sempre, sempre fan el mateix, també són tòpics que ells se'ls han cregut i que hem de donar-los eixa via oberta de dir... Ei! Si açò és un espai perquè vosaltres el tingau per al que vulgau. Molt bé el tema dels instituts, molt bé el tema dels centres escolars, i està allí, està allí eixa qüestió. Sempre, penso que hi ha sigut, i el que tu has dit també, que els centres també van eixir en un moment històric, en unes necessitats, potser que la gent jove encara no tinga clar eixes necessitats, però, molt prompte, ja les està veient i farà, ocuparà, el nostre espai perquè nosaltres, la vida és així, i ens n'anirem. Jo penso que tenim molt de futur, tenim molta esperança i que sí que és cert que també tenim nous instruments d'apertura com són les xarxes, les noves tecnologies, que potser nosaltres encara no en veiem tot el trellat i tot el potencial i que ells sí els tenen i que ells segur que els utilitzaran molt més. Efectivament, el que nosaltres hem de dir-los és que no hem de perdre eixa relació física, eixe contacte humà.

Perquè ni és tot cap ací, ni és tot cap allà. Aixina que vos adrece, vos anime que continueu treballant en tots els instituts, en tots els centres d'estudis, en tots els moviments federatius; la vida continua. La clau és la cooperació, que és el que ha dit també Frechina; sigam en este nou paradigma, que este nou paradigma el que està dient és que tots si cooperem, siguem forts, tots si cooperem, puguem canviar el món, puguem canviar, canviant des de nosaltres mateixos. Així que, sense perdre la nostra identitat, sense perdre les nostres arrels, comencem a volar.

I moltes gràcies a tots vostès. Donem per tancada la taula, l'Espai Despuig.